

Győri Ítéltábla

Pk.I.25.613/2019/3. szám

A Győri Ítéltábla a Litresits Ügyvédi Iroda által képviselt I.r. és Párt II.r. kérelmezőnek a felperes 2019. szeptember 20. napján kelt 42/2019. (IX.20.) számú határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelme folytán megindult nem peres eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t :

Az ítéltábla a felperes 42/2019. (IX.20.) számú határozatát helybenhagyja.

Köteles az I.r. kérelmező megfizetni az államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására és számlájára 10.000 (Tízezer) forint feljegyzett eljárási illetéket.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint ... a FIDESZ Magyar Polgári Szövetség önkormányzati képviselőjelöltje 2019. szeptember 4. napján „Megújul a ... iskola, minden más hazugság” címmel videót tett közzé képviselőjelölti „... választókerület ” elnevezésű Facebook oldalán. A videó 0:56 percénél a következő állítás hangzik el: „Az elmúlt évben több mint 2 milliárd forint értékben történt intézményfelújítás ebben a városban, amelyet a ...i ellenzék soha, soha nem támogatott”.

Az I.r. kérelmező kifogásában annak megállapítását kérte, hogy ... a videóval megsértette a 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt, a választás tisztaságának megóvása, és az e) pontjában foglalt jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét. Kifejtette, hogy a videó a választópolgárokat megtéveszti, azt a látszatot kelti, hogy az ellenzéki képviselők, és így az ellenzéket képviselő képviselőjelöltek nem támogatják az intézmények felújítását. Ezzel ellentétben a valóságban a ...i önkormányzati ellenzéki képviselők minden esetben a videóban megnevezett ... Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola felújítására vonatkozó indítványok mellett szavaztak, melyet igazol a 2017. szeptember 29-i közgyűlés szavazási jegyzőkönyve is.

Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága (a továbbiakban: HVB) a 2019. szeptember 16. napján megtartott ülésén ...t meghallgatta, aki elmondta, hogy a videó az ellenzék korábbi megnyilvánulásaira válaszként készült, az intézményfelújítás alapjául szolgáló forrásokat a költségvetési rendelet tartalmazza, amelyet az ellenzék soha nem szavazott meg. A videó válasz arra az ellenzéki nyilatkozatra, melyet a szóban forgó intézmény előtt tettek, és azt állították, hogy az önkormányzat keveset költ az intézményei fejlesztéseire.

A HVB a 157/2019. (IX.16.) számú határozatával a kifogást elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy a kifogásban megjelölt videó a Ve. 140. §-a alapján kampányeszköznek

minősül. Kiemelte, hogy elsődlegesen arról kellett döntenie, hogy a kifogásban leírt tevékenység egy választási kampányban tényállításnak, vagy politikai vélemény-nyilvánításnak, értékítéletnek minősül-e. Határozatában értékelte a 3107/2018. (IV.9.), 7/2014. (III.7.) és 5/2015. (II.25.) AB határozatokban kifejtetteket, mindezek alapján hangsúlyozta, hogy a választási kampányban a szólásszabadság korlátozására csak kifejezetten szűk körben van lehetőség, elsősorban az öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek kizárólag az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében, a másik személy pusztá megalázásában, vagy bántó és sértő kifejezések használatában nyilvánulnak meg.

A HVB megállapította, hogy a kifogásolt kijelentés általánosan minősíti a politikai ellenfelek intézmények fejlesztésével kapcsolatos magatartását, a megnyilvánulás ténybeli elemének kisebb súlya van. ... állítása összességében olyan véleménynek minősül, amely a választópolgárok figyelmét arra irányítja, hogy az ellenzéki képviselők az intézményfejlesztéseket általában nem támogatták. A kifogásolt kijelentés a választási kampány során elhangzott értékítéletnek, vélemény-nyilvánításnak tekintendő. Amennyiben az elhangzott kijelentést, vagy annak egy részét a kérelmező valótlanak minősíti, úgy a kampány további részében módja van annak széleskörű cáfolatára, véleményének kifejtésére. Kifejtette azt is, hogy ... politikai ellenfeleivel kapcsolatos véleményét nyilvánított, az ún. negatív kampányt a Ve. nem tilalmozza.

Az I.r. és II.r. kérelmezők fellebbezése folytán eljáró **Megyei Terület Választási Bizottság** (a továbbiakban: TVB) 42/2019. (IX.20.) számú határozatával a HVB támadott határozatát helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakkal kapcsolatosan kiemelte, hogy a TVB-nek abban kellett állást foglalnia, hogy a kifogásolt nyilatkozat a választási kampányban tényállításnak, vagy negatív tartalmú politikai vélemény-nyilvánításnak minősül-e. A TVB álláspontja szerint a kifogásolt videóban ... általánosságban minősíti az ellenzék, mint politikai ellenfél magatartását, tevékenységét. A fellebbezők álláspontjával szemben kifejtette, hogy a kontextusából kiragadott kifogásolt mondat önálló vizsgálata nem lehetséges, mert egyrészt az megbontaná a megszólalás logikai összefüggéseit, másrészt, mert lehetetlenné tenné a megszólaló valódi céljának, szándékának megítélését, holott a tényállítás, illetve politikai vélemény-nyilvánítás kérdésének eldöntésében mindezek alapvető relevanciával bírnak.

A 3107/2018. (IV.9.) AB határozatban foglaltakra utalással hangsúlyozta, hogy a tényállítások meghatározása nem történhet önmagában, a bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A 9/2015. (IV.23.) AB határozatra utalással kifejtette, hogy a konkrét közlés körülményeinek, tárgyának és céljának figyelembevételével megállapítható, hogy a videó és annak közlései a vélemény-nyilvánítás szabadságának fokozott védelmét élvező közügyek szabad vitatásának fogalmi körébe tartoznak. A kifogásolt megszólalásnak a szó szerinti tartalomtól függetlenül észszerűen tulajdonítható olyan jelentés, amelyet a választópolgárok az érintett - a pontosabban nem körülírt ellenzék - múlt- vagy jövőbeli politikájára vonatkozó politikai véleményként értelmeznek, még akkor is, ha az állítás negatív, vagy éppen túlzónak minősülne. Mindemiat a vélemény-nyilvánítás alapjogi védelemben részesül.

Osztotta a TVB a HVB azon álláspontját is, hogy amennyiben az érintettek a kijelentéseket valótlanak ítélik, úgy a kampányban kellő idő áll rendelkezésükre arra, hogy a cáfolatokat megjelentessék, közvetítsék a választópolgárok irányába. Ezzel kapcsolatosan utalt a 31/2014. (X.9.) AB határozat indokolásában foglaltakra.

A kérelmezők felülvizsgálati kérelmükben a TVB határozatának a HVB határozatra is kiterjedő megváltoztatását és a kifogásnak való teljes körű helytadást kérték.

Hangsúlyozták, hogy a kifogásolt nyilatkozat olyan állítást tartalmaz, amely egyáltalán nem fedti a valóságot. Az ellenzéki képviselők minden esetben a ... iskola felújítására vonatkozó indítványok mellett szavaztak. A HVB és a TVB határozat több, nem releváns Alkotmánybírósági határozatra hivatkozik. Az Alkotmánybírósági határozatokat hibásan mérlegelte a TVB. Ezzel kapcsolatosan, a 3107/2018 (IV.9.) AB határozat körében kiemelték, hogy az Alkotmánybíróság választási kampány szabad folyását védő eddigi gyakorlata nem jelenti azt, hogy a jelöltek bármilyen valótlan információt, állítást terjeszthetnek egymásról. Ha a megnyilatkozásnak észszerűen még a kampány körülményei között sem tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a közlést a választók az érintett múlt- vagy jövőbeli politikájára, vagy a jelölt alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként értelmezik, akkor helye lehet a közlő valótlan tényállítás miatt történő felelősségre vonásának. Minél közvetettebb módon kötődik egy kijelentés a jelölt politikai tevékenységéhez, minél önállóbb jelentősége és minél nagyobb súlya van a megnyilvánulás ténybeli elemének, annál inkább sor kerülhet arra, hogy az állítás jogszerűségének megítélésére valóban a tényállításokra irányadó követelmények alapján kerüljön sor.

Az ügy alapjául szolgáló nyilatkozat tartalmát a kifogásolt ténybeli elem dominálja, azaz az nem pusztán egy vélemény, hanem egy ellenőrizhető tényállítás, amely a csatolt jegyzőkönyvek alapján hamis.

A felülvizsgálat iránti kérelemben kifejtettek szerint a TVB által idézett 7/2014. (III.7.) AB határozat is felhívja a figyelmet arra, hogy a közéleti szereplők is igényelhetnek jogi védelmet a hamis tényállításokkal szemben, a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt.

A kifogásolt állítás nem a jelölt programját, alkalmasságát, vagy más politikai véleményformálás kategóriájába eső dolgot érinti, hanem egy konkrét oktatási intézmény felújítása kapcsán való támogatását, és azt leadott szavazat formájába is bizonyított ténytagadja le. A képviselői támogatás vitathatatlan módjának minősül a leadott „Igen” szavazat, így a mondat tényállításnak és nem véleménynek minősül.

A Kúria Kvk.III.37.380/2014/3. számú végzésére utalással hangsúlyozták, hogy a képviselőjelölt nevével összekapcsolt valótlan ténymegállapítások a választópolgárok valóságtól eltérő tájékoztatásának minősülnek, így a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütköznek. Utaltak még a Szegedi Ítéltábla Pk.I.20.926/2014/2. számú határozatára, valamint a BH2014.376. és BH2014.378. számú közzétett bírósági határozatokra. Mindezek alapján hangsúlyozták, hogy a perbeli nyilatkozatban tett állítás nem vélemény-nyilvánítás tárgyát képezi, hanem egyszerűen megtörtént tény, ami a véleménnyel szemben egyértelműen bizonyítható, a valótlan tartalmú tényállítások pedig alkalmasak a választópolgárok megtévesztésére.

A kérelmezők kifejtették, hogy a TVB határozatával szemben a vizsgálat tárgyát nem az képezte, hogy az ellenzéki képviselők támogatták-e általában a fejlesztéseket, vagy sem, hanem az a valótlan kijelentés, hogy soha nem támogatták. Ezt pedig a csatolt közgyűlési határozat egyértelműen cáfolja, melynek tárgya a ... Általános Iskola felújításához és bővítéséhez való közgyűlési hozzájárulás.

Kifejtették, hogy téves mérlegelés eredményeként jutott a TVB arra a megállapításra, hogy az úgynevezett negatív kampányt a Ve. nem tiltja. A BH2014.376. számú döntés értelmében

megállapítható, hogy a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlással ellentétes negatív kampány nem folytatható. Álláspontjuk szerint nyilvánvalóan ilyennek minősül a valótlan tényállítással való kampányolás.

Kifogásolták, hogy az eljáró választási bizottságok helytelenül a videó egészét és nemcsak a kifogásolt mondatot vették alapul. A videó valóban tartalmaz véleményeket, azonban nem ezek képezik a kifogás tárgyát, hanem egyetlen mondat, amely viszont tényállításnak minősül és valótlan tartalmú.

Hangsúlyozták, hogy az iskola felújításának egyetlen alkalommal történő támogatása már önmagában megdönti annak valóságtartalmát, hogy a kérelmezők soha nem támogatták azt. ... olyan valótlan állítást tett a választópolgárok befolyásolása céljából, amelynek valótlanágáról, mint önkormányzati képviselő tudott, illetve kellő gondossággal tudnia kellett.

A bírósági felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

A bírósági felülvizsgálati kérelmet kérelmezőként a Ve. 222. § (1) bekezdése szerinti jogosult érintettek nyújtották be, a kérelem tartalma megfelel a Ve. 223. § (3) bekezdése és a 224. § (3) bekezdése szerinti rendelkezéseknek, valamint a 224. § (5) bekezdése szerinti kötelező ügyvédi képviselet előírásának. Erre tekintettel az ítéletábra a felülvizsgálati kérelmet érdemben bírálta el, megállapítva, hogy az az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az ítéletábra álláspontja szerint a támadott határozatban megjelenített választási alapelvek (Ve. 2. § (1) bekezdés a.) és e.) pont) sérelme nem állapítható meg.

Mindenekelőtt azt emeli ki az ítéletábra, hogy a kifogás tárgyát képező cselekményre a Ve. 139. § (1) bekezdése szerinti kampányidőszakban, a Ve. 140. § szerinti kampányeszközzel került sor, a Ve. 141. §-a szerinti kampánytevékenység keretében a választói akarat befolyásolása, vagy ennek megkísérlése céljából.

A fenti alapvetésekből kiindulva az ítéletábrának azt kellett értékelnie, hogy - az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint - a választási kampány keretei között a lehető legszélesebb körben kell érvényre jutniuk a közügyek minél szabadabb vitája melletti érveknek, és a választási kampányban van helye leginkább a politikai programokról és a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények akár túlzó, fokozott megfogalmazásának (31/2014. (X.9.) AB határozat; 5/2015. (II.25.) AB határozat, indokolás /28/ bekezdés; 9/2015. (IV.23.) AB határozat, indokolás /35/ és /43/ bekezdés).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy kampány során tett kijelentés, tényállítás vagy értékelés minősítése kapcsán nem az úgynevezett bizonyíthatósági teszt köznap értelemben vett automatikus alkalmazására kerül sor, nem szorítkozhat a vizsgálat kizárólag a kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére, hanem annak van jelentősége, hogy a kijelentés a választási kampány speciális szituációjában milyen valódi jelentést hordoz a kampányüzenetek címzettjei, a választópolgárok számára (3107/2018. (IV.9.) AB határozat indokolás /27/ és /28/ bekezdés).

A jelen ügy alapjául szolgáló kifogásolt kijelentés minősítése körében elvégzendő értékelésnek tehát - a kérelmezők felülvizsgálati kérelmében is fenntartott ezzel ellentétes álláspontjával szemben - szükségképpen ki kell terjednie a kérelmezők által kifogásolt tagmondaton túl a kifogásolt kijelentés szöveggörnyezetére, a kijelentésnek a nyilatkozat egészéhez fűződő logikai és tartalmi kapcsolatára, a jelen ügyben tehát az egyébként csak 1:34 perces nyilatkozat egészére. Helytálló a TVB e körben kifejtett azon álláspontja, hogy a kontextusából kiragadott kifogásolt

mondat önálló vizsgálata nem lehetséges, a nyilatkozat egészének értékelése szükséges a megszólaló valódi céljának, szándékának megítéléséhez, annak meghatározásához, hogy a választási kampányban az adott helyzetben a kifogásolt nyilatkozat milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára.

A nyilatkozat egészének vizsgálata alapján tévesnek minősíthető az a kérelmezői interpretáció, amely szerint a nyilatkozó azt a tényállítást tette, hogy az ellenzék a ... Általános Iskola felújítását nem támogatta. A nyilatkozat ugyanis két tartalmilag elkülönülő részre oszlik. Az elsőben a nyilatkozó - az ezzel ellentétes híresztelésekre hivatkozva - a ... Általános Iskola önkormányzat általi felújításának jövőbeli megvalósulását állítja, a másodikban pedig - mintegy az előbbi megvalósításának biztosítékaul felfogható önkormányzati elkötelezettség alátámasztására - a múltban, az elmúlt években több mint kétmilliárd forint értékben már megvalósított önkormányzati intézmény-felújításra hivatkozik. Nem a ... Általános Iskola tervezett felújítása, hanem az utóbbiak, tehát a korábbi időszakban már megvalósított beruházások tekintetében állítja a nyilatkozó, hogy azokat az ellenzék soha nem támogatta.

Ez utóbbi állítás valóságtartalma, illetve annak cáfolata tekintetében jelen eljárásban nem kellett állást foglalni, az nem képezte az eljárásnak a kifogás keretei által meghatározott tárgyát, hiszen a már megvalósított beruházások ellenzék általi támogatottsága, tehát a kifogásolt tényállítás tényleges tartalmának cáfolata körében a kérelmezők tényállítást nem tettek, bizonyítékot nem csatoltak. Nyilatkozataik, bizonyítékaik kizárólag a nevezett iskola, mint a jövőben megvalósítandó beruházás támogatottságát érintették.

Az ítélet tábla megítélése szerint a fentiek, tehát a nyilatkozat egésze, illetve annak valós tartalma alapján pedig megállapítható, hogy a nyilatkozat kifogásolt ténybeli elemének a nyilatkozat egésze, ennek a választópolgárok felé közvetített tartalma tekintetében nincs önálló jelentősége, jelentősebb súlya, mindemellett a kijelentés közvetlenül kötődik az érintettek politikai tevékenységéhez, általánosan minősíti az ellenzék intézmények fejlesztésével kapcsolatos magatartását. A nyilatkozatot a kampány körülményei között a választók az érintettek - "az ellenzék" - múltbeli vagy jövőbeli politikájára, közéleti hitelességére vonatkozó politikai véleményként értelmezik.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a közéleti viták során elhangzottakat a társadalom kellő körültekintéssel tudja értékelni (7/2014. (III.7.) AB határozat indokolás /57/ bekezdés). Ha a megnyilatkozásnak a közügyek vitájára, kiváltképp a kampány sajátosságaira tekintettel észszerűen tulajdonítható olyan jelentés, amely szerint a közlést a választók az azzal érintett múltbeli, vagy jövőbeli politikájára vagy a jelölt alkalmasságára, közéleti hitelességére vonatkozó politikai véleményként (nem pedig szó szerint) értelmezik, akkor a közéleti vita legintenzívebb szférájának szabadsága érdekében ebből kell kiindulni. Ilyen esetben vélelmezhető, hogy a választópolgárok a közléseket véleményként értékelik (3107/2018. (IV.9.) AB határozat, indokolás /29/ bekezdés).

Mindezen kritériumok hiányában, tehát abban az esetben, ha a megnyilatkozásnak észszerűen még a kampány körülményei között sem tulajdonítható a fenti jelentést tartalom, illetve csak közvetett módon kötődik egy kijelentés a jelölt politikai, közéleti tevékenységéhez, illetve minél önállóbb jelentősége és minél nagyobb súlya van a megnyilvánulás - nem valós - ténybeli elemének, annál inkább sor kerülhet arra, hogy a tényállításokra irányadó követelmények alapján történjék az állítás jogszerűségének megítélése (3107/2018. (IV.9.) AB határozat, indokolás /32/ bekezdés).

A jelen ügyben a kifejtettekre figyelemmel az ítélet tábla a 3107/2018. (IV.9.) AB határozat indokolásának /29/ bekezdése alapján hivatkozott körülmények fennállását megállapítva, az első-

és másodfokon eljáró választási bizottság álláspontját érdemben osztva úgy foglalt állást, hogy a kellően tájékozott választópolgár a kifogásolt nyilatkozatot a videó által megszólított ellenzék múlt- és jövőbeli politikájára vonatkozó politikai véleményként értelmezi. E politikai vélemény - akár túlzó megnyilvánulásai ellenére is - a vélemény-nyilvánítás szabadságának legteljesebb biztosítása érdekében nem korlátozható, s nem sérti a választási eljárás kifogásban megjelölt alapelveit sem.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra a területi választási bizottság határozatát a Ve. 231. § (5) bekezdés a) pontja értelmében helybenhagyta.

A II.r. kérelmezőt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) d) pontja alapján teljes személyes illetékmentesség illeti meg, nyilatkozott az 5. § (2) bekezdés szerinti illetékmentességi feltételéről is. Az Itv. 62. § (1) bekezdés s) pontja alapján feljegyzett - az Itv. 45/A. § (5) bekezdés szerinti mértékű - felülvizsgálati eljárás illetéket a Pp. 630. § (5) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 35. § (1) bekezdésének megfelelően, a Pp. 83. § (1) bekezdése és a 102. § (1) bekezdése alapján az I.r. kérelmező köteles megfizetni az államnak. A jogorvoslat lehetősége a Ve. 232. § (5) bekezdése alapján kizárt.

Győr, 2019. szeptember 25.

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros Zsolt sk.
bíró